

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Sociální politika I. **Pojetí sociálního státu, krize a návraty sociálního státu**

CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002400

ROZVOJ VZDĚLÁVÁNÍ NA SLEZSKÉ UNIVERZITĚ V OPAVĚ

8. Pojetí sociálního státu

sociální stát = produkt evropské civilizace

- ❑ produkt historického vývoje veřejně organizované solidarity
- ❑ reakce na mezinárodně uznané právo občanů na důstojné ŽM
- ❑ veřejná garance na ústavami zaručená lidská práva, vč. práv sociálních
- ❑ zajišťuje právo na důstojnost, svobodu, solidaritu a participaci na věcech veřejných

- ❑ kritiky štěrnosti, legitimacy a kontroly se vztahují ke kvantitě a správě, nikoli k jeho podstatě

8. Pojetí sociálního státu

- ❑ myšlenkové kořeny
- ❑ křesťanská dobročinnost → osvícenecké pojetí společenské smlouvy (17. stol. – stát uznal svou povinnost pečovat o chudé a práce neschopné) → chudinská péče jako sociální úloha evropských států (19. stol.) → diskuse o solidaritě mezi občany (Auguste Comte) → stát má vůči svým občanům kromě ochranných vojenských, policejních a ekonomických rolí i role sociální → solidarita se stala nezbytným prvkem státnosti
- ❑ 1919 – založení Mezinárodní organizace práce – formulace minimálních standardů sociálního zákonodárství s cílem udržet sociální náklady veřejných financí a zaměstnavatelů v přijatelné míře

8. Pojetí sociálního státu

- ❑ = v podstatě povinné dostatečné zajištění nezadatelných lidských práv státem cestou přiměřené a udržitelné solidarity mezi občany
- ❑ 6 základních sociálních práv (právo na práci, právo na uspokojivé pracovní podmínky, právo na přiměřenou životní úroveň, právo na rodinu, právo na sociální zabezpečení, právo na svobodu sdružování)
- ❑ další sociální práva (rovné příležitosti k získání a provozování výdělečné činnosti, rovnost v dostupnosti zdravotní péče, vzdělání, sociální ochrany, sociálních služeb a pomoci v případě hmotné nouze)
- ❑ dostupnost sociálních práv – místní, v kvalitě, finanční – povinnost státu

8. Pojetí sociálního státu

- ❑ jednotlivé státy jsou různě štědré při zajišťování , různou měrou přitom zapojují zaměstnavatele
- ❑ z makroekonomického hlediska byla při regulaci kvantitativní stránky sociálního státu porušena rovnováha v solidaritě mezi těmi, kdo platí a těmi, kdo dostávají výhody z veřejných prostředků
- ❑ přílišná zátěž veřejných financí ≠ konec sociálního státu → nutno přehodnotit sociální politiku států, zvýšení odpovědnosti jedinců za své budoucí sociální potřeby
- ❑ ? rozumná míra veřejné solidarity
- ❑ ? role státu při zajišťování šesti základních sociálních práv přiměřeným důstojným způsobem

9. Krize a návraty sociálního státu

- ❑ 50. léta 20. stol. – štědrost sociálního státu = reakce na ukončení 2. SV
- ❑ 60. a 70. léta – ekonomická konjunktura → není důvod štědrost omezovat + soutěž se sociálním modelem SSSR
- ❑ konec 70. let – recese + nástup asijských „tygrů“ + stárnutí populace → přehodnocení sociální politiky států
- ❑ 80. léta – tlak na úspory veřejných financí (neoliberalismus) a zvýšení odpovědnosti jedince za budoucí sociální potřeby – hovoří se o krizi sociálního státu → diskuse o rozsahu solidarity a o roli státu